

JOZEFS BROERS I

Personen

- Verteller
- Jozef
- Jozefs broers (met uitzondering van Benjamin);
 - Ruben
 - Simeon
 - Levi
 - Juda
 - Dan
 - Naftali
 - Gad
 - Asjer
 - Issaschar
 - Zebulon
- 1^e Midianitsche koopman
- 2de Midianitsche koopman

VERTELLER

Eens waren Jozefs broers naar Sichem gegaan om er het vee van hun vader te weiden. En op een dag zei Jakob tegen Jozef: "Ga jij eens naar je broers toe en kom mij dan vertellen hoe het met ze gaat en of alles in orde is."

Dus Jozef ging op weg. Maar toen hij bij Sichem kwam zag hij zijn broers nergens. Hij zocht naar ze en kwam toen iemand tegen aan wie hij vroeg of die man zijn broers ook had gezien. De man vertelde hem: "Ja, ik heb ze gezien, maar ze zijn hier niet meer, want ik heb ze horen zeggen dat ze op weg gingen naar Dothan." Dus Jozef ging op weg naar Dothan, ze achterna.

(Een veld bij Dothan. De broers, op Simeon en Levi na, zitten bij elkaar op een paar stenen of liggen in het gras. Simeon en Levi komen er aan)

LEVI

Hèhè, allemachtig wat is het heet. De zon staat gewoon op je kop te branden. Waar is die waterzak!

SIMEON

Hé zeg, geef mij die ook eens even. Niet alles voor jezelf houden. Ik heb net zoveel dorst als jij.

LEVI

Heb je ook zo hard gewerkt als ik?

SIMEON

Haha, jij en hard werken!

LEVI

Man, er zat een schaap in de dorens! Lekker werkje, moet jij eens proberen om zo'n beest eruit te krijgen! - Wat zijn jullie allemaal rustig!

JUDA

We zijn moe en we zijn sjaggerijng en we hebben honger. En het gras is hier ook al bijna op, en straks moeten we wéér een eind met die kudden.

RUBEN

Jij bent sjaggerijng, bedoel je. Ik heb het best naar mijn zin. Laten we zo meteen maar eens wat eten, dan knap je wel op, broertje.

JUDA

Huhhuh, ik ben je broertje niet.

RUBEN

O nee? Wat dan wel?

JUDA

Ik ben je broèr! Je hebt maar twee broertjes.

ZEBULON

Ja-a-a, twee lieve broertjes. O wat zijn ze toch lief.

RUBEN

Nou, van Benjemin kan je niks zeggen, die weet nog amper dat-ie bestaat. Hoe oud is die nou helemaal? Drie? Vier?

ASJER

En het is nog best een aardig jong ook.

DAN

Ja maar dan dat àndere lieve broertje.

NAFTALI

Je hebt het toch niet over onze lieve Joooooozef?

DAN

Wie anders?

GAD

Wees blij dat-ie niet hier is.

DAN

Ja, dat is zeker. Dan waren we nog sjaggerijniger.

JUDA

Ik kan het niet uitstaan hoe dat heer rondloopt met zijn mooie jas aan. Zijn prinsenas.

ISSASCHAR

Wat prinsenas?

SIMEON

Dat weet je toch wel. Die mooie jas die Pa hem gegeven heeft. Een jas met mouwen. Je weet toch wel wat dat betekent?

ISSASCHAR

Ja natuurlijk. Dat hij niet hoeft te werken. Zoals wij, arme sloebers.

JUDA

Juist, en daarom is het een prinsenas.
En dan heeft-ie nog zo'n echt prinsensmoel erboven.
Zo van: jullie lekker werken, ik niet.

RUBEN

Man, dat verbeeld je je maar. Zo kwaad is hij niet.

LEVI

O nee? En die keer dan dat Simeon en ik er thuis zo ongenadig van langs kregen, omdat hij thuis had verteld hoe we gevochten hadden? En al die andere keren dat we op onze kop kregen omdat meneer iets over ons had verteld?

NAFTALI

Tja, jij moet ook altijd wat uithalen.

LEVI

Hoeft hij toch niet over te brieven?

RUBEN

Ik geloof niet dat hij het kwaad bedoelde.
Pa had toch gevraagd hoe het met ons ging.

JUDA

Bij jou kan hij geen kwaad doen. Je lijkt Pa zelf wel.

GAD

En dan die idiote dromen van hem!

NAFTALI

Wat was dat ook weer?

GAD

Weet je dat niet meer? Van al die korenschoven van ons die voor
zijn schoof stonden te buigen?

JUDA

Zelfs in zijn dromen is hij al verwaand. Mééster-dromer!

ZEBULON

Die andere was nog mooier. Van die elf sterren die voor hem
bogen. Dat waren wij, zagezegd. Ja, en de zon en de maan
bogen ook voor hem. Toemaar!

GAD

Ha. Toen was zelfs Pa kwaad, toen hij die droom vertelde.
Die snapte best wat dat betekende:
die zon, dat was Pa, en die maan, dat was Moeder Leah.
Je snapt zelfs niet hoe hij het dúrfde dromen!

LEVI

Zal ik jullie es wat vertellen, jongens?

ASJER

Nou?

LEVI

Ik háát die jongen. Voor mij had hij er niet hoeven zijn.
Pa ziet alleen maar hem. En Benjamin.
De kindertjes van zijn lieve Rachel. En ons ziet hij niet staan.
Nou, wij zijn toch ook zijn zoons? We lijken zijn knechten wel,
zoals hij ons behandelt. Ik wou dat die Jozef nooit geboren was!

RUBEN

Kan hij ook niks aan doen, dat Pa gek op hem is.
Dat komt toch ook doordat hij en Benjamin de jongsten zijn?

LEVI

Nou, maar hij kan wel zijn mond houden als hij ons ziet vechten!

JUDA

Ha, het is goed dat hij niet alles van je ziet, Levi!
Maar ik moet hem ook niet. Ik wou dat we hem kwijt waren.

RUBEN

Voor vandaag ben je hem in ieder geval kwijt.

ZEBULON

Hoeihoei, dat dacht je maar. Kijk eens wie daar aankomt in de verte? Met zijn zakje op zijn rug?

JUDA

O nee toch! Vertel me toch niet dat hij daar aankomt?

DAN

Ja hoor, kijk hem eens opgewekt voortstappen?
Eens even kijken wat Dan en Naftali nou weer uithalen, denkt-ie. Kan ik het mooi aan Pappa zeggen.

LEVI

Ik haat hem, ik haat hem! Ik wil hem hier niet hebben.
Stuur hem weg.

RUBEN

Tja, dat kunnen we toch niet doen!
Levi, het is nog maar een jongen!

DAN

Nou Levi, ik sta achter je. Ik moet hem ook niet meer.
Als hij er niet was, zag Pa ons misschien ook eens staan.

SIMEON

Weet je wat ik eens graag zou willen?

ISSASCHAR

Nou?

SIMEON

Ik zou hem eens een flinke aframmeling willen geven.
Met deze twee handen. En hem dan met bebloede oren en hangende pootjes terugsturen naar Pa.

NAFTALI

Nou, dat kan je wel uit je hersens laten. Ik zie hem al aankomen bij Pa: "Paaaaaa, ze hebben me eslaaagen!" Dan krijgen wij het helemaal voor de kiezen. Maar ik moet hem ook niet. We moeten toch wel van hem af zien te komen.

JUDA

Ja, en liefst voor goed.

ZEBULON

Haha. Dat lukt je nooit.

SIMEON

Een lekker pak rammel, daar droom ik van.

LEVI

Ik zou hem wel in elkaar kunnen slaan.

NAFTALI

"Paaaaa, Levi heeft me geslaaagen!"

DAN

Dan moet-ie dus niet bij Pa terugkomen.

NAFTALI

Wat zeg je?

DAN

Net wat ik zeg. Dan moet-ie dus niet bij Pa terugkomen.

ZEBULON

Hé zeg, da's te gek!

DAN

Vind je?

RUBEN

Jongens, wat krijgen we nou?

LEVI

Dan, je hebt gelijk! Hij moet niet bij Pa terugkomen.

DAN

Maar we moeten wel wat tegen Pa zeggen.

LEVI

Er lopen hier toch wilde dieren rond?
Die verscheuren toch wel eens mensen?

JUDA

Hé jongens, begrijp ik het goed?

LEVI

Geen kunst aan.
Wilde dieren hebben hem te pakken gekregen.

ZEBULON

En die wilde dieren zijn jullie, zogezegd.

ASJER

Hé zeg, moet dat nou? Ik zie hem ook liever gaan dan komen, maar dit is toch wel een beetje erg.

DAN

Niks erg. Het is erg dat Pa alleen maar Jozef wil en ons niet. Nou, doen jullie mee? We gooien hem achteraf in een van die putten hier en geen haan die ernaar kraait.

RUBEN

Dat kan je toch niet doen?

DAN

Nee? Aan wie zijn kant sta jij eigenlijk? Wie is je meer waard, die melkmuil of wij? Vooruit jongens, wie doet het?

RUBEN

(in zichzelf) : Dit mag niet gebeuren, ik moet hem redden.

(hardop) : Natuurlijk sta ik aan jullie kant. Maar ik vind dat we niet onze handen aan hem moeten vuilmaken. Als je dan toch van hem af wilt, waarom gooi je hem dan niet meteen in zo'n put? Dat lijkt me een veel beter idee. We gooien hem erin en we gaan weg. En we laten hem gewoon achter. Snap je?

(in zichzelf) : En als ze weg zijn, haal ik hem eruit en stuur hem terug naar Pa.

JUDA

Ja, dat is een beter idee. Wie zal hem hier horen?
En zonder eten en drinken gaat hij er op de duur toch aan.

LEVI

Ik zou hem liever zelf aanpakken.

ZEBULON

Heb je zo'n hekel aan die jongen?

LEVI

Maar het is mij goed. In de put ermee.
Als we maar van hem afkomen.

(Intussen komt Jozef aan)

JOZEF

Hèhè, blij dat ik er ben. Nou zeg, heb ik jullie even lopen zoeken!
Pa zei dat jullie bij Sichem waren. En ik maar zoeken bij Sichem.
Maar gelukkig had een man gehoord dat jullie hierheen gingen.
Oei, wat een dorst heb ik. Zit er wat in die waterzak?
En een honger dat ik heb! Hé, waarom zeggen jullie niets?
Kun je geen goeiendag zeggen? Wat is er? Jullie kijken zo raar.

(De broers pakken hem beet)

Hé, wat doen jullie nou? Wat moeten jullie met me?
Da's gemeen hoor, met zijn allen. Wat willen jullie nou?
Pas op hoor, ik zal het aan Vader vertellen!

SIMEON

Ja dat had je gedacht! Kom jij maar eens mee, jongetje!

JOZEF

Help! Help! Wat doen jullie nou?
Je gaat me toch niet in die put gooien?

*(Hij wordt meegesleurd en verdwijnt uit het gezicht.
Na een poosje komen de broers terug)*

JUDA

Ziezo, die zijn we kwijt.

DAN

En nou eerst eens een beetje eten, ik rammel van de honger.
Man, wat ging hij te keer. Hoorde je wat-ie zei:
"Pas op hoor, ik zal het aan Vader vertellen!"

SIMEON

Ja, dat was wel het laatste dat-ie had moeten zeggen!
Geef mij eens wat van dat brood.

ASJER

Hij had zo'n honger, zei hij daarstraks.

LEVI

Nou, en? Wat wou je daarmee zeggen?

ASJER

Nou, eh... niks. Hoe vind jij dit nou allemaal, Ruben?

RUBEN

Moet je mij niet vragen. Ik ga naar mijn kudde, jongens. Ik heb een paar schapen waarop ik moet letten. Tot straks.

(Hij gaat weg)

LEVI

Wat heeft-ie?

ISSASCHAR

Misschien vindt hij het niet zo leuk.

DAN

Ha, nou, die Jozef zelf dacht wèl dat het een mop was. "Ik vind het niks geen leuke grap," riep hij uit de kuil. Zeg, blijft er voor mij ook wat over van dat brood?

(De Midianitische kooplui komen eraan)

SIMEON

Hé zeg, wat zijn dat voor lui?

JUDA

Die karavaan daar? Kooplui. Midianieten. Ik vind het ook niet zo leuk om dat jong daar te laten. Maar ik wil wel van hem af.

SIMEON

Waar gaan die Midianieten heen?

JUDA

Naar Egypte.

ISSASCHAR

Wat brengen ze daar dan heen?

JUDA

Weet ik het. Specerijen, wierook, olie. Soms hebben ze slaven bij zich.

SIMEON

Slaven?

JUDA

Ja, slaven. --- Hé zeg! Ik krijg een idee. Jongens, luister eens!

LEVI

Juda heeft altijd ideeën. Wat is het nou weer?

JUDA

Jongens, ik heb een idee. We laten Jozef in leven maar we raken hem wèl kwijt. En goed ook. En we kunnen zelfs nog een aardig centje aan hem verdienen.

SIMEON

Wat krijgen we nou?

JUDA

We verkópen hem! Aan die lui daar. Dat is toch veel beter. Dan blijft-ie in leven, en we raken toch van hem af. We sturen hem gewoon als slaaf naar Egypte!

DAN

Reuze idee, Juda! Knap bedacht!

SIMEON

Ja, ik moet zeggen, er is wat voor te zeggen.

LEVI

Als we hem maar kwijt zijn.

SIMEON

Mag ik hem niet eerst een beetje toetakelen?
Mijn handen jeuken nog steeds.

JUDA

Nee zeg, hou je in toom. We moeten hem goed voor de dag laten komen. Kijk, daar zijn ze. Hé daar jullie, willen jullie niet een slaaf kopen?

1e MIDIANIET

Als het een goeie is... Laat maar eens zien. Waar heb je hem?

JUDA

O, een eindje verderop. Kom maar mee,
we hebben hem zolang in die put opgeborgen.

*(Hij gaat met 1e Midianiet en een paar broers Jozef halen,
de andere Midianiet blijft achter)*

SIMEON

Het is nog maar een jongen. Zijn jullie op weg naar Egypte?

2^e MIDIANIET

Ja, naar Egypte. Naar het land van de Farao's.
Mooi land. Ben je er wel eens geweest?

SIMEON

Nee.

ASJER

Zorgen jullie goed voor jullie slaven?

2^e MIDIANIET

Nou wat dacht je. We moeten ze toch weer verkopen.
Nee, we passen heel goed op ze, hoor. Goed eten en drinken.
We verkopen alleen prima koopwaar.

ZEBULON

Toch bevalt het me niet, Asjer.

ASJER

Mij ook niet.

ISSASCHAR

Mij eigenlijk ook niet.

ZEBULON

Het is al te laat.

(De broers komen met de 1^e Midianiet en met Jozef)

2^e MIDIANIET

Nou, da's wel een jonkie.

JOZEF

Ik vind het niks geen leuke grap van jullie. Laat me los.
Ik wil naar huis. Wat zijn dat voor lui?

JUDA

En, willen jullie hem?

1^e MIDIANIET

Hoeveel vraag je?

JUDA

Hoeveel geef je?

1e MIDIANIET

Hij heeft zeker nog nooit gewerkt?

LEVI

Dat kan je wel zeggen!

1e MIDIANIET

Maar als huisslaaf willen ze hem misschien wel.
Alleen, hoger dan twintig zilveren munten ga ik niet.

JUDA

Goed. Neem hem maar mee.

2e MIDIANIET

Asjemenou, ze proberen niet eens méér te krijgen.
Zou er iets aan hem mankeren? Of willen ze zo graag van hem af?

1e MIDIANIET

Alsjeblieft. Twintig munten.
Ja, dan moet je ze wel aanpakken! Wil je ze of niet?

JUDA

Vooruit, geef maar op. En neem hem mee.

2e MIDIANIET

Rare verkopers. Kom jongen, kom maar mee.

JOZEF

Wat is dat nou? Wat willen jullie? Hé zeg...!

2e MIDIANIET

Jongen, je kunt beter met mij meekomen. Hier willen ze je niet.

JOZEF

Ruben! Help! Asjer, Zebulon!

2e MIDIANIET

Kom nou maar, jongen.

(Ze nemen Jozef mee en gaan weg)

SIMEON

Nou jongens, dat is dan dat.

JUDA

Ja, dat is dan dat.

ASJER

Gaat-ie nou helemaal naar Egypte?

DAN

Dat lijkt me wel.

SIMEON

Dat ging wel gauw hè?

JUDA

Ja, nogal.

ZEBULON

Nou, ik ga naar mijn kudde.

ASJER

Ik ga met je mee.

(ze lopen samen weg)

Zebulon, zou hij nou nooit meer terugkomen?

ZEBULON

Weet ik het. Egypte is ver, hoor.

ASJER

Wat zal Ruben zeggen?

JUDA

Ik zal ook maar eens naar mijn kudde gaan.

SIMEON

Ik ook.

(Ze gaan samen weg)

Misschien was een pak rammel toch beter geweest.

Levi

Ik ga ook.

(Hij loopt alleen weg)

DAN

Nou, gaan jullie ook mee aan het werk?

(Alle broers gaan weg. Even later komt Ruben)

RUBEN

Gelukkig, ze zijn weg. Nu kan ik Jozef uit de put halen. Hij zal wel in angst zitten. Ik zal zeggen: "Meteen terug naar Pa, en wee je gebeente als je er ooit iets over vertelt."

(hij roept) Jozef, Jozef, ik kom eraan hoor!

(Hij loopt weg, maar komt even later weer terug)

Hij is er niet! Hij is er niet! Ik heb gekeken en geroepen, en hij is er niet! Wat hebben ze met hem gedaan? Juda, Levi, waar zijn jullie? Dan, Simeon, waar is Jozef?

(De broers komen terug)

Juda, de jongen is er niet meer! Wat hebben jullie met je broer gedaan? Wat heb je gedaan?!

JUDA

Nou, eh... we hebben het mooi opgelost, Ruben.

RUBEN

Heb je hem naar huis gestuurd? of heb je...

JUDA

Neenee, niks van dat alles, Ruben.
Hij leeft nog, maar we zijn hem toch kwijt.

RUBEN

Wat bedoel je? Man, spreek op!

JUDA

Er kwam een karavaan langs, Midianieten,
en die hebben hem meegenomen.

RUBEN

Meegenomen? Waarheen?

JUDA

Ze waren op weg naar Egypte.

RUBEN

Naar Egypte? Dat is net zo goed als dood.
Die zie je nooit meer terug. En waarom namen ze hem mee?

JUDA

Ze hebben hem gekocht.

RUBEN

Gekocht? Hebben jullie je broer verkocht??

SIMEON

Nou, in elk geval leeft-ie nog.

RUBEN

Ja, hoelang? En hoe? En wie van jullie gaat het Pa vertellen?
Dat zijn lievelingszoon op weg is naar Egypte als slaaf?
Wie gaat het hem vertellen? Dat jullie hem verkocht hebben?

GAD

Ruben, jij hoeft je er niet zo druk om te maken.
Jij hebt het niet gedaan.

RUBEN

Ja dat helpt wat. Daar zal Pa blij mee zijn!
Jongens, het was je broer!!

ASJER

Ik wou het niet.

ZEBULON

Ik ook niet.

ISSASCHAR

Ik eigenlijk ook niet.

RUBEN

Had dan je mond opgedaan! Nou is het gebeurd!

ASJER

Kunnen we ze niet inhalen?

NAFTALI

Welnee. En zelfs als dat zou lukken -- je kan hem niet meer naar
huis terugsturen, na wat er gebeurd is. Dan zouden wij zelf niet
meer naar huis kunnen, als Pa dat wist.

LEVI

Waar is die jas van hem?

DAN

Wat wil je daarmee?

LEVI

Een geit slachten en die jas in het bloed dopen. Dan zal Pa denken
dat een wild dier hem te pakken heeft genomen. En laten we dan
aan het werk gaan, er is nou toch niks meer aan te doen.

JUDA

Ja, laten we dat maar doen.
Vooruit Ruben, wij hebben het gedaan, jij niet.

RUBEN

Het was onze broer!

VERTELLER

Toen namen ze Jozefs mantel, slachtten een geitebok en doopten de mantel in het bloed. En ze lieten de mantel aan hun vader brengen met de boodschap: "Dit hebben we gevonden."

En Jakob herkende hem en zei:
"De mantel van mijn zoon! Een roofdier heeft hem verscheurd! Jozef is dood!"

Toen scheurde Jakob zijn kleren, trok een rouwkleed aan en treurde lange tijd over het verlies van zijn zoon....

Intussen verkochten de kooplieden Jozef in Egypte aan Potifar, een hofbeambte van de Farao, het hoofd van zijn lijfwacht.